

7. Ukraïna v 2010 roci: shhorichni ocinky suspil'no-politychnogo ta social'no-ekonomichnogo rozvytku: monografija / za zag. red. A. V. Jermolajeva. – K.: NISD, 2010. – 528 s.

8. Feen G.–J. Rozvytok partijnyh system u postkomunistychnyh kraïnah JeS. – 2007. – 15 s. // Sajt Predstavnytstva Fondu im. Konrada Adenauera v Ukraïni [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: http://www.kas.de/wf/doc/kas_10201-544-13-30.pdf

Khomyn I. Y., graduate student of Theory and History of Political Science, Ivan Franko National University of Lviv (Ukraine, Lviv), irynekostiv@mail.ru

Basic principles of forming the principles of inter-party interactions in transitional societies

The article focuses on the differences interparty interactions in transitional societies, and consolidated democracies. After all, transformation processes significantly affect, and often determine the main directions of interparty interactions.

Keywords: consolidation of society, transitivity, political party, party system, the principles of inter-party interaction.

Хомин І. Е., аспірантка кафедри теорії та історії політичної науки, Львівський національний університет ім. Івана Франка (Україна, Львів), irynekostiv@mail.ru

Основные принципы формирования принципов межпартийных взаимодействий в трансформационных обществах

Акцентируется внимание на различиях межпартийных взаимодействий в транзитивных обществах, и консолидированных демократиях. Ведь процессы трансформации существенно влияют, очень часто и определяют основные направления межпартийных взаимодействий.

Ключевые слова: консолидация общества, транзитивность, политическая партия, партийная система, принципы межпартийного взаимодействия.

* * *

УДК 327.82

Вербицька В. В.,
аспірантка кафедри міжнародних відносин,
Дніпропетровський національний університет
ім. Олеся Гончара (Україна, Дніпропетровськ),
barbara.verby@gmail.com

ФУНКЦІОНУВАННЯ ВІРТУАЛЬНОЇ ДИПЛОМАТІЇ В УМОВАХ СТАНОВЛЕННЯ ГЛОБАЛЬНОГО ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА: НАЦІОНАЛЬНЕ ТА МІЖНАРОДНЕ РЕГУЛЮВАННЯ

Перехід людської цивілізації до етапу інформаційного суспільства вимагає переосмислення та перегляду механізмів регулювання відносин, що виникають між громадянами та інститутами інформаційного суспільства, зокрема механізмів регулювання мережі Internet. Стаття присвячена аналізу нормативно-правової бази функціонування віртуальної дипломатії в умовах становлення глобального інформаційного суспільства. Головна мета дослідження полягає в виявленні, структурованні та аналізі наявних на сьогоднішній день в світі програм та нормативно-правових документів, що прямо чи опосередковано регулюють функціонування віртуальної дипломатії. У статті розглянуто та охарактеризовано головні аспекти нормативно-правового регулювання віртуальної дипломатії на міжнародному та національному рівнях. Для досягнення мети, поставленої в рамках статті, було використано комплекс основних принципів та методів наукового пізнання, серед яких провідними є: системний аналіз, структурний функціоналізм, діалектика та синергетика, порівняння, критичний аналіз.

Ключові слова: віртуальна дипломатія, мережа Internet, нормативно-правова база, інформаційна безпека, інформатизація.

В прийнятій на Всесвітньому саміті з інформаційного суспільства «Декларації принципів побудови інформаційного суспільства: глобальна задача нового тисячоліття» від 12 грудня 2003 року при визначенні інформаційного суспільства встановлено, що кожен повинен мати можливість створювати інформацію і знання, мати до них доступ, користуватися і обмінюватися ними. Таким чином закріплені нові правомочності індивіда – на створення інформації, на доступ до неї і на її використання.

Поява цих правомочностей об'єктивно пов'язана з розвитком інформаційно-комунікаційних технологій [2].

Як відзначає М. В. Якушев, «в історії людства за виникненням і переходом на певний рівень розвитку будь-якої нової сфери діяльності завжди мав місце і процес вироблення (узгодження, прийняття) правил поведінки, характерних саме для такої сфери діяльності. Такі правила не обов'язково носили юридичний характер (тобто забезпечувалися державним примусом) або принаймні не набували його з самого початку. Правовому регулюванню найчастіше передували звичаї, норми морального характеру, корпоративні правила» [10, с. 40].

Актуальність досліджуваного питання полягає в тому, що наявність такого інноваційного інструменту здійснення міжнародних відносин як віртуальна дипломатія вимагає від світової спільноти вироблення відповідних механізмів його регулювання та правових засад функціонування. При цьому дуже важливим є аналіз вже наявних нормативно-правових актів, законів та програм, які фактично здійснюють (прямо чи опосередковано) свій вплив на віртуальну дипломатію, а також виявлення їх «слабких місць» та знаходження шляхів їх подолання.

Функціонування віртуальної дипломатії перш за все пов'язане з правовим регулюванням всесвітньої мережі Internet, дослідженню якого присвячені роботи М. В. Якушева, Я. Н. Засурського, А. К. Жарової. Вивченням процесів інформатизації та запровадження електронного врядування, які можна розглядати як технічну основу реалізації можливостей віртуальної дипломатії, займалися науковці І. С. Педак, А. Федоренко, О. Авраменко, Х. Цинь. Дослідженню інформаційної безпеки та цензуруванню мережі Internet приділена увага в роботах В. М. Кулагіна, А. Момот, А. Прохорова, Д. Бамбауера, Дж. Палфрея та Дж. Цитрайна. Національні програми реалізації віртуальної дипломатії досліджені в роботах Н. О. Піпченко.

Мета даного дослідження полягає в виявленні, структурованні та аналізі наявних на сьогоднішній день в світі програм та нормативно-правових документів, що прямо чи опосередковано впливають на можливості здійснення віртуальної дипломатії.

Питання правового регулювання мережі Internet як найбільш універсального і всеохоплюючого інформаційного середовища на сьогоднішній день є нагальним. В свою чергу наявність правових регулюючих механізмів для мережі Internet прямо впливає на функціонування віртуальної дипломатії.

Аналізуючи стан правового регулювання розповсюдження інформаційно-комунікаційних технологій (далі – ІКТ) та мережі Internet в сучасному світі, можна відзначити, що воно має три ключових аспекти:

1. Створення програм та нормативно-правових актів щодо використання новітніх інформаційних технологій в політичній діяльності та сприяння інформатизації та інтернетизації суспільства у кожній країні.

2. Створення програм та нормативно-правових актів щодо окреслення засад інформаційної безпеки в сучасному світі.

3. Створення програм та нормативно-правових актів, в яких безпосередньо згадується використання віртуальної дипломатії як такої.

Можливості функціонування віртуальної дипломатії в світі прямо залежать від наявності та масштабів єдиного

світового інформаційного простору. Одним з основних механізмів формування глобального інформаційного простору (і, як наслідок, глобального інформаційного суспільства) є інформатизація, що являє собою науково-технічний, організаційний та соціально-економічний процес створення оптимальних умов для задоволення інформаційних потреб і реалізації прав людини, органів державної влади, наддержавних організацій, громадських об'єднань, на основі формування та використання інформаційних ресурсів із застосуванням сучасних інформаційних технологій. Фрагментарність ринку веб-споживання та інформаційна нерівність в різних частинах світу призводять до незбалансованого розподілення можливостей для здійснення дипломатичної діяльності в мережі Internet різними країнами світу.

На сучасному етапі розвиток інформаційних процесів має глобальний характер, однак кожна країна прокладає власний шлях переходу до широкого використання ІКТ з метою трансформації соціально-економічних процесів. «Це зумовлено тим, що існують загальні проблеми на шляху раціонального використання переваг ІКТ, кожна країна виходить з наявних можливостей у процесі складного переходу від індустріального до інформаційного устрою» [4, с. 183].

19 листопада 1996 року дорадча постійна двопартійна комісія Сполучених Штатів з публічної дипломатії опублікувала доповідь «Нова дипломатія для інформаційної ери». Виходячи з проведених досліджень, Інформаційному агентству Сполучених Штатів (USIA) було рекомендовано створити глобальну, високошвидкісну, інтерактивну мережу для багатомовної комунікації з усім світом, використовуючи аудіо-, відео-, друковану комунікацію та комунікацію даних. Ця мережа мала бути відокремлена від уже існуючої телекомунікаційної служби Державного Департаменту (DTS-PO), яка забезпечує безпечну комунікацію між зовнішньополітичним відомством США, його агентствами всередині країни і за кордоном, посольствами і місіями. Під керівництвом американського Фонду управління Конгресом (CMF) та за підтримки створеного при ньому Національного наукового фонду (NSF) в 1999 році було розроблено програму «Цифровий уряд» (Digital Government), головною метою якої є допомогти відділам Конгресу США та особам, які там працюють, ефективніше використовувати Internet-технології в їх повсякденній роботі [5, с. 164–165].

Базисом для функціонування та реалізації можливостей віртуальної дипломатії в Європі є започатковані в 2000 році програми електронного урядування, а саме: План дій «e-Europe 2002» [14]; План дій «e-Europe 2005» [15]; План дій «e-Government i-2010» [16]; План дій «eGovernment 2011–2015» [17]. Результатом втілення в життя даних програм стала реалізація таких проектів, як «Електронна митниця» (eCustoms), «Електронний паспорт» (ePassport), «Електронне голосування» (eVoting) ті ін. [8, с. 137].

Азійська модель електронного урядування спирається на унікальний стиль управління, азійський тип корпоративної культури та багатопланову систему державного управління, організованого за принципом ієрархічної піраміди. Головний наголос під час формування урядами (Південна Корея, Сінгапур) моделі електронного управління робиться на задоволенні інформаційних потреб населення і впровадження ІКТ в усі сфери життя людини.

Стратегічними цілями сінгапурського електронного уряду були виділені: трансформація системи державного керування відповідно до вимог цифрової економіки; створення системи надання інтегрованих електронних послуг; організація більш ефективної взаємодії між державою і громадянами; здійснення інноваційних наукових розробок в сфері ІКТ та їх активне використання для надання нових можливостей всім громадянам. Для реалізації зазначених цілей розвитку був розроблений «План дій». Основною метою уряду Сінгапуру стала побудова так званого «Об'єднаного Уряду» («Connected Government»), де послуги є легкодоступними, інтегрованими й своєчасними [1].

Національна програма інформатизації Китаю пройшла чотири етапи розвитку з початку 80-х рр. ХХ століття: В ході реалізації програми була створена унікальна модель інформатизації, що має характерні риси: об'єднання процесів індустріалізації та інформатизації суспільства; постійний баланс між урядовим контролем та ринковим регулюванням економічної діяльності; пріоритет стратегій національної інформатизації та інформатизації народного господарства [9].

Загалом варто відзначити, що на сьогоднішній день в розвинених країнах світу інформатизація набуває величезних масштабів, проникаючи фактично у всі сфери людського життя. Зокрема широкого розповсюдження набуває інформатизація таких сфер як освіта, медицина, бізнес та ін., про що свідчать численні наукові дослідження.

Найбільш розвинутою, хоча й недосконалою, сферою національного та міжнародного регулювання віртуальної дипломатії в світі є сфера регулювання та забезпечення Internet-безпеки та інформаційної безпеки.

У своїй статті «Аналіз основних напрямків забезпечення інформаційної безпеки» А. Момот виокремлює три головних напрямки:

1. Захист інформації, тобто систему організаційно-технічних заходів, які направлені на недопущення несанкціонованого доступу до інформації, несанкціонованої модифікації, утискання, знищення, порушення цілісності, тобто систему заходів, спрямованих на захист інформаційного ресурсу.

2. Захист та контроль національного інформаційного простору, тобто сукупності інформаційних потоків як національного, так і іноземного походження, які доступні з території держави.

3. Забезпечення рівня інформаційної достатності, тобто забезпечення певної достовірної інформації, яка б не порушувала адекватність інформаційної картини світу його реальному стану. При цьому, А. Момот наголошує, що даний напрям забезпечення інформаційної безпеки актуальний для державних установ, тобто мова йдеться про інформацію «внутрішнього користування» [3, с. 267–268].

На нашу думку, для функціонування віртуальної дипломатії важливими є програми та нормативно-правові акти, що стосуються першого і другого напрямів забезпечення інформаційної безпеки держави, оскільки для забезпечення рівня інформаційної достатності урядових установ коло джерел не обмежується виключно мережею Internet, а отже має більший широкій та загальний характер.

Правову основу регулювання суспільних відносин на міжнародному рівні у сфері інформаційної безпеки становить досить велика кількість директив, конвенцій,

декларацій, хартій, резолюцій, рекомендацій та інших міжнародних актів. Серед них необхідно виділити такі, як Резолюція 54/49 Генеральної Асамблеї ООН «Досягнення у сфері інформатизації та телекомунікації в контексті міжнародної безпеки», прийнята 1 грудня 1999 року на 54-й сесії Генеральної Асамблеї ООН; Конвенція Ради Європи про кіберзлочинність від 23.11.2001 р.; Декларація про свободу обміну інформацією в інтернеті від 28.05.2003 р.; Окінавська хартія глобального інформаційного суспільства (2000 р.); Європейська декларація про права людини і верховенство права в інформаційному суспільстві 2005 р; Конвенція ООН про використання електронних повідомлень в міжнародних договорах 2005 р.; Декларація «Про європейську політику в галузі нових інформаційних технологій» 1999 р.; Декларація принципів побудови інформаційного суспільства, прийнята на Всесвітній зустрічі на вищому рівні в Женеві в грудні 2003 р.; Рамкове рішення Європейського Союзу про атаки на інформаційні системи від 24.02.2005 р.; Рекомендація Ради Європи щодо захисту недоторканності приватного життя в Інтернеті від 23.02.1999 р.; Рекомендація Ради Європи № Rec (2001) 3 з надання судових та інших правових послуг громадянам за допомогою нових технологій від 28.02.2001 р.; Рекомендація Ради Європи №1706 «Засоби масової інформації і тероризм» 2005 р.; Туніське зобов'язання, прийняте на Всесвітній зустрічі на вищому рівні з питань інформаційного суспільства в 2005 р. та ін. Проте вказані вище документи носять переважно рекомендаційний характер, а тому знаходять своє відображення в типових законодавчих актах на національному рівні (Закон про інформацію, закон про захист персональних даних, закони про захист авторських прав та протидію піратству тощо).

Захист та контроль національного інформаційного простору носить суто національний характер, тобто знаходиться в юрисдикції уряду конкретної держави. Фактично наявність в державі нормативно-правових актів, що регулюють її національний інформаційний простір, детермінує можливість застосування інструментів віртуальної дипломатії на її території.

Регулювання національного інформаційного простору безпосередньо пов'язане з цензуруванням всесвітньої мережі Internet. На сьогоднішній день питання фільтрації мережі Internet є досить актуальним, про що свідчать численні дослідження та звіти. Найбільш відомі серед них OpenNet Initiative, Herdict, Google Transparency Report, Chilling Effects, Measurement Labs, Tor Metrics, Open Observatory of Network Interference. Кожен з цих проектів має на меті дослідження конкретних елементів інформаційного управління (цензурування веб-сайтів, запити державних органів на видалення контенту, запити про надання інформації о користувачах та ін.), що в комплексі дає змогу відтворити більш-менш об'єктивну картину стану фільтрації та контролювання мережі Internet в світі.

Головне поширене виправдання наявності цензури в мережі Internet ґрунтується на ідеї захисту моральних «цінностей» і «норм» даного суспільства. Інтернет надає вільний доступ до великого обсягу інформації, яка може викликати обурення або навіть страх у деяких користувачів. Уряди багатьох країн намагаються захистити суспільні норми, забороняючи доступ до тих матеріалів, які, на їхню думку, можуть виявитися шокуючими для громадян.

У більшості випадків, таке занепокоєння, в основному, стосується дітей. Для захисту моралі нерідко залучаються такі правові терміни, як «непристойна дія» або «непристойна поведінка» які в різних країнах визначаються по-різному. Ці неоднорідні поняття відображені в законах, що забезпечують цензуру. Проте, у своїх спробах уберегти суспільні норми уряд нерідко виходить за межі блокування непристойних або жорстоких матеріалів з метою контролю релігійної та політичної інформації. Наприклад, в Єгипті блокуються матеріали на «заборонені теми» такі як критика президента, а в Узбекистані до цього додаються матеріали, які містять ідеї релігійного екстремізму. Прозорість і специфіка визначення громадських норм для кожної країни своя, як і ступінь залучення громадян до цього процесу [11, р. 6].

Для цензури в мережі Internet в різних країнах присутні різні закони, статuti і норми, а в деяких випадках використовуються особливі правила.

У Китаї, наприклад, велика частина правової роботи проводиться на основі закону про доступ в Інтернет і угод між урядом і індивідуальними провайдерами. Всього дев'ять китайських провайдерів на сьогоднішній день мають ліцензію на проведення Internet, що робить централізоване управління набагато легшим, ніж в країнах, де право на надання доступу до Internet має більше число провайдерів. Спочатку Китай обмежив доступ до результатів пошуку в Google і інших пошукових системах. Пізніше уряд зовсім заборонив роботу пошукових систем в їх звичайному вигляді. Загалом, на території Китаю діє понад шістьдесят законів, що обмежують доступ користувачів Internet до інформації. Однак немає жодних стандартів того, які саме матеріали блокуються, як немає і офіційного визнання існування цензури [18].

В інших країнах, наприклад, в Бірмі, для контролю за мережею Internet використовуються закони, передбачені для регулювання роботи засобів масової інформації. Індія в даний час розглядає проект закону про злиття засобів масової інформації, який встановлював би набір законів, що регулюють зміст і передачу всієї інформації в Індії, незалежно від способу передачі. Контроль доступу в Internet і Internet-контенту в деяких країнах виходить з побоювань з приводу впливу Internet на більш авторитетні ЗМІ. Наприклад, Канада обмежує обсяг потокової передачі відео через розбіжності з встановленими правилами мовлення. Інші держави обмежують доступність інтернет-телефонії через Voice Over Internet Protocol (VoIP) [11, р. 7].

Знаковим в питанні встановлення Internet-цензури в Російській Федерації став 2014 рік. По-перше, був прийнятий законопроект, який забороняє розміщувати сайти російських держустанов за межами країни. По-друге, був прийнятий закон, що зобов'язує зберігати персональні дані російських громадян лише на території Росії. Цим законом були внесені поправки в закони «Про персональні дані» та «Про інформацію, інформаційні технології і про захист інформації» що надало право Роскомнадзору вимагати від операторів зв'язку обмеження доступу до інтернет-ресурсів, які не гарантують зберігання персональних даних усередині країни. Але найбільш скандальним став так званий закон про блогерів, який прирівнює ресурси з відвідуваністю від 3 тисяч чоловік до ЗМІ, що суттєво обмежило свободу російської блогосфери [7].

І, нарешті, щоб обмежити доступ до інформації в Internet, деякі країни використовують закони загального застосування. В першу чергу, це закони про інтелектуальну власність та закони, що забороняють дезінформацію або наклеп, щоб закрити доступ до певних веб-сайтів. Фактично це означає, що уряди можуть використовувати закони, що забороняють критику чи інші дії проти уряду, щоб створити де-факто Internet-цензуру навіть за відсутності правил, створених спеціально для Internet.

Найбільш складно на сьогоднішній день виокремити та проаналізувати нормативні-правові акти та державні програми, що безпосередньо регулюють реалізацію віртуальної дипломатії. Це пояснюється перш за все тим, що віртуальна дипломатія явище досить нове, а тому не в повному обсязі знаходить своє відображення не лише в науковій літературі, але й в офіційних документах.

Як зазначає Н. О. Піпченко [5, с. 164], одними з перших країн, які почали застосовувати віртуальну дипломатію для вирішення завдань зовнішньої політики, просування цінностей політичної культури з національного рівня на міжнародний і виконання функціональних обов'язків МЗС та дипломатичних представництв, стали США, Велика Британія та Канада.

Програми віртуальної дипломатії в США отримали розвиток в 2002–2003 рр., за часів президентства Джорджа Буша-молодшого. В 2009 р. держсекретар Хіларі Клінтон стала ініціатором програми оновлення зовнішньої політики США, що була названа «Державне управління в XXI столітті», в якому віртуальна дипломатія була визначена як один з головних інструментів її здійснення. Крім цього, у вересні 2010 року з'являється «Стратегічний план розвитку інформаційних технологій в 2011–2013 рр.: Цифрова дипломатія».

У Великій Британії документом, що регулював реалізацію віртуальної дипломатії стала опублікована в 2000 році стратегія розвитку електронної дипломатії. В 2001 році вона була оновлена і отримала назву «Е-дипломатія: Стратегія е-завдань для міністерства закордонних справ та співдружності націй Великої Британії» [5, с. 170]. В січні 2004 року з'явилась доповнена стратегія віртуальної дипломатії «Стратегія використання інформаційно-комунікаційних технологій для Міністерства закордонних справ та співдружності націй Великої Британії», в якій йшла мова про розвиток Міністерства до 2010 року та зазначено нові орієнтири ІКТ-стратегії: Починаючи з 2012 року Міністерством закордонних справ та співдружності націй Великої Британії щорічно розробляються програми під загальною назвою «Цифрова стратегія» (Digital Strategy), в яких визначаються загальні пріоритети та дії щодо реалізації можливостей віртуальної дипломатії та електронного урядування.

На зовнішньополітичному порталі Франції стосовно віртуальної дипломатії зазначається наступне: «Цифрова дипломатія є одним із пріоритетів Міністерства закордонних справ і міжнародного розвитку (MAEDI). Поняття «цифрової дипломатії» є однією з провідних областей дії MAEDI і розширення всієї традиційної дипломатії через нововведення і використання новітніх інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ)» [13].

Впливовість віртуальної дипломатії ФРН як складової політичної культури держави зумовлюється офіційним визнанням комунікативних технологій як універсального

інструменту просування національних інтересів для безпосереднього виконання дипломатичних завдань і впровадження державної політичної доктрини. Політична доктрина ФРН, що ґрунтується на поєднанні культури і політики для здійснення активної політичної діяльності, сприяє внутрішньополітичній консолідації країни в умовах сучасної політичної інтеграції. Віртуальна дипломатія виступає інструментом поширення національних політичних цінностей ФРН у міждержавних відносинах та створює основу для суспільної єдності [6].

Загалом варто відзначити, що, незначна кількість прямих згадувань віртуальної дипломатії в нормативно-правових актах в різних країнах світу жодним чином не відображається на її фактичному застосуванні. Про це свідчать дослідження Digital Diplomacy Rating 2016, в якому аналізується стан розвитку віртуальної дипломатії більш ніж в двохсот країнах за 166 критеріями [12]. На нашу думку, фактична відсутність прямих згадувань віртуальної дипломатії в нормативно-правових актах в різних країнах світу пояснюються інституціонально невиокремленістю віртуальною дипломатії. Це означає, що віртуальна дипломатія та використання її інструментів підпорядковується найрізноманітнішим державним установам, що регулюють процеси здійснення інформаційної політики, формування іміджу країни та здійснення міжнародної взаємодії на різних рівнях.

Таким чином, можна зробити висновок, що регулювання віртуальної дипломатії в умовах становлення глобального інформаційного суспільства базується на широкому колі нормативно-правових актів, декларацій, резолюцій і програм, які пов'язані з найрізноманітнішими аспектами створення, використання та поширення інформації, починаючи з програм національної інформатизації державних установ і закінчуючи законами про цензуру і міжнародним правовим регулювання мережі Internet, та знаходиться в стадії активного розвитку.

Список використаних джерел

1. Авраменко О. Електронне врядування: досвід країн Азії (на прикладі Сінгапуру та Південної Кореї) [Текст] / О. Авраменко // Актуальні проблеми міжнародних відносин. – 2007. – Вип. 69 (Ч. II). – С. 268–269.
2. Декларация принципов «Построение информационного общества – глобальная задача в новом тысячелетии» от 12 декабря 2003 г. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_c57. – Назва з екрану.
3. Момот А. Аналіз основних напрямків забезпечення інформаційної безпеки [Текст] / А. Момот // Актуальні проблеми міжнародних відносин. – 2006. – № 65. – С. 265–268.
4. Педак І. С. Інформаційна нерівність у соціальних системах як соціально-політичний чинник [Текст] / І. С. Педак // Держава та регіони. Серія: Державне управління. – 2011. – № 2. – С. 181–185.
5. Піпченко Н. О. Ідеологія віртуальної дипломатії США, Канади і Великої Британії [Текст] / Н. О. Піпченко // Актуальні проблеми міжнародних відносин. – 2008. – № 78. – С. 164–175.
6. Піпченко Н. О. Концептуальні та структурно-політичні виміри віртуальної дипломатії: автореф. дис. ... канд. спец. 23.00.03 «Політична культура та ідеологія» [Текст] / Піпченко Наталія Олександрівна. – Київ, 2008. – 37 с.
7. Пурич М. Регулирование интернета в 2014 году: все законы [Електронний ресурс] / Марина Пурич // Hi-Tech.Mail.Ru. – 2014. – Режим доступу: https://hi-tech.mail.ru/review/internet_zakony_2014/. – Назва з екрану.
8. Федоренко А. Основні програми електронного врядування в ЄС [Текст] / А. Федоренко // Актуальні проблеми міжнародних відносин. – 2011. – № 98 (Частина II). – С. 136–139.
9. Цинь Х. Проблеми і перспективи розвитку програми інформатизація Китаю [Текст] / Хуан Цинь // Актуальні проблеми міжнародних відносин. – 2006. – № 59 (Ч. II). – С. 121–125.

10. Якушев М. В. Информационное общество и правовое регулирование: новые проблемы теории и практики [Текст] / М. В. Якушев // Информационное общество. – 1999. – №1. – С.40–43.

11. A Starting Point: Legal Implications of Internet Filtering [Електронний ресурс] / D. Bambauer, J. G. Palfrey, J. Zittrain, J. L. Zittrain // OpenNet Initiative. – 2004. – Режим доступу: https://opennet.net/docs/Legal_Implications.pdf. – Назва з екрану.

12. Digital Diplomacy Review Methodology & Scope [Електронний ресурс]. – 2016. – Режим доступу: <http://digital.diplomacy.live/methodology-scope/>. – Назва з екрану.

13. Diplomatique numérique [Електронний ресурс] // France Diplomatie. – Режим доступу: <http://www.diplomatique.gouv.fr/fr/politique-etrangere-de-la-france/diplomatique-numerique/>. – Назва з екрану.

14. eEurope–2002 – An Information Society For All. Action plan [Електронний ресурс] // Council Of The European Union Commission Of The European Communities. – 2000. – Режим доступу: http://www.unic.pt/images/stories/publicacoes2/actionplan_en.pdf. – Назва з екрану.

15. eEurope–2005 – An Information Society For All. Action plan [Електронний ресурс] // Commission Of The European Communities. – 2002. – Режим доступу: http://www.etsi.org/WebSite/document/aboutETSI/EC_Communications/eEurope2005_actionPlan.pdf. – Назва з екрану.

16. E–Government Survey 2010. Leveraging e–government at a time of financial and economic crisis [Електронний ресурс] // United Nations. – 2010. – Режим доступу: <https://publicadministration.un.org/egovkb/portals/egovkb/documents/un/2010-survey/complete-survey.pdf>. – Назва з екрану.

17. The European eGovernment Action Plan 2011–2015 Harnessing ICT to promote smart, sustainable & innovative Government [Електронний ресурс] // European Commission. – 2010. – Режим доступу: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2010:0743:FIN:EN:PDF>. – Назва з екрану.

18. Zittrain J. Empirical Analysis of Internet Filtering in China [Електронний ресурс] / J. Zittrain, B. Edelman // Berkman Center for Internet & Society Harvard Law School – Режим доступу: <http://cyber.law.harvard.edu/filtering/china/>. – Назва з екрану.

References

1. Avramenko O. Elektronne vrjaduvannja: dosvid krai'n Azii' (na pryklady Singapuru ta Pivdennoi' Korei') [Текст] / O. Avramenko // Aktual'ni problemy mizhnarodnyh vidnosyn. – 2007. – Вип.69 (Ch.II). – С.268–269.

2. Deklaracija principov «Postroenie informacionnogo obshhestva – global'naja zadacha v novom tysjacheletii» ot 12 dekabrya 2003 g. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_c57. – Назва з екрану.

3. Momot A. Analiz osnovnyh naprjamkiv zabezpechennja informacijnoi' bezpeky [Текст] / A. Momot // Aktual'ni problemy mizhnarodnyh vidnosyn. – 2006. – №65. – С.265–268.

4. Pedak I. S. Informacijna nerivnist' u social'nyh systemah jak social'no-politychnyj chynnyk [Текст] / I. S. Pedak // Derzhava ta regiony. Serija: Derzhavne upravlinnja. – 2011. – №2. – С.181–185.

5. Pipchenko N. O. Ideologija virtual'noi' dyplomatii' SSHa, Kanady i Velykoj' Brytanii' [Текст] / N. O. Pipchenko // Aktual'ni problemy mizhnarodnyh vidnosyn. – 2008. – №78. – С.164–175.

6. Pipchenko N. O. Konceptual'ni ta strukturno-politychni vymiry virtual'noi' dyplomatii': avtoref. dys. ... kand.: spec. 23.00.03 «Politychna kul'tura ta ideologija» [Текст] / Pipchenko Natalija Oleksandrivna. – Kyi'v, 2008. – 37 s.

7. Purim M. Regulirovanie interneta v 2014 godu: vse zakony [Електронний ресурс] / Maryna Purym // Hi-Tech.Mail.Ru. – 2014. – Режим доступу: https://hi-tech.mail.ru/review/internet_zakony_2014/. – Назва з екрану.

8. Fedorenko A. Osnovni programy elektronnoho vrjaduvannja v JeS [Текст] / A. Fedorenko // Aktual'ni problemy mizhnarodnyh vidnosyn. – 2011. – №98 (Chastyna II). – С.136–139.

9. Cin' H. Problemy i perspektivy razvitiya programmy informatizacija Kitaja [Текст] / Huan Cin' // Aktual'ni problemy mizhnarodnyh vidnosyn. – 2006. – №59 (Ch.II). – С.121–125.

10. Jakushev M. V. Informacionnoe obshhestvo i pravovoe regulirovanie: novye problemy teorii i praktiki [Текст] / M. V. Jakushev // Informacionnoe obshhestvo. – 1999. – №1. – С.40–43.

11. A Starting Point: Legal Implications of Internet Filtering [Електронний ресурс] / D. Bambauer, J. G. Palfrey, J. Zittrain, J. L. Zittrain // OpenNet Initiative. – 2004. – Режим доступу: https://opennet.net/docs/Legal_Implications.pdf. – Назва з екрану.

12. Digital Diplomacy Review Methodology & Scope [Elektronnyj resurs]. – 2016. – Rezhym dostupu: <http://digital.diplomacy.live/methodology-scope/>. – Nazva z ekranu.

13. Diplomatique numérique [Elektronnyj resurs] // France Diplomatie. – Rezhym dostupu: <http://www.diplomatique.gouv.fr/fr/politique-etrangere-de-la-france/diplomatique-numerique/>. – Nazva z ekranu.

14. eEurope–2002 – An Information Society For All. Action plan [Elektronnyj resurs] // Council Of The European Union Commission Of The European Communities. – 2000. – Rezhym dostupu: http://www.unic.pt/images/stories/publicacoes2/actionplan_en.pdf. – Nazva z ekranu.

15. eEurope–2005 – An Information Society For All. Action plan [Elektronnyj resurs] // Commission Of The European Communities. – 2002. – Rezhym dostupu: http://www.etsi.org/WebSite/document/aboutETSI/EC_Communications/eEurope2005_actionPlan.pdf. – Nazva z ekranu.

16. E–Government Survey 2010. Leveraging e–government at a time of financial and economic crisis [Elektronnyj resurs] // United Nations. – 2010. – Rezhym dostupu: <https://publicadministration.un.org/egovkb/portals/egovkb/documents/un/2010-survey/complete-survey.pdf>. – Nazva z ekranu.

17. The European eGovernment Action Plan 2011–2015 Harnessing ICT to promote smart, sustainable & innovative Government [Elektronnyj resurs] // European Commission. – 2010. – Rezhym dostupu: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2010:0743:FIN:EN:PDF>. – Nazva z ekranu.

18. Zittrain J. Empirical Analysis of Internet Filtering in China [Elektronnyj resurs] / J. Zittrain, B. Edelman // Berkman Center for Internet & Society Harvard Law School – Rezhym dostupu: <http://cyber.law.harvard.edu/filtering/china/>. – Nazva z ekranu.

Verbytska V. V., post-graduate student of the chair of international relations, Dnipropetrovsk National University named Oles Honchar (Ukraine, Dnipropetrovsk), barbara.verby@gmail.com

The operation of virtual diplomacy during the establishment of the global information society: national and international regulation

Transition of human civilization to the stage of the information society requires reconsidering and revising the mechanisms of regulation of relations arising between citizens and the institutions of the information society, in particular the Internet control mechanisms. This article analyses the legal framework of functioning of virtual diplomacy in the conditions of the global information society. The main purpose of the study is the identification, structuring and analysis of the world's existing programs and regulatory documents that directly or indirectly regulate the operation of virtual diplomacy. The study examined and characterised the main aspects of regulatory control of virtual diplomacy at the international and national levels. In order to achieve the purpose of the research, a set of basic principles and methods of scientific knowledge were used, including system analysis, structural functionalism, dialectics and synergy, comparison, critical analysis.

Keywords: virtual diplomacy, the Internet, the regulatory framework, information security, informatisation.

Вербицкая В. В., аспирантка кафедры международных отношений, Днепропетровский национальный университет им. Олеса Гончара (Украина, Днепропетровск), barbara.verby@gmail.com

Функционирование виртуальной дипломатии в условиях становления глобального информационного общества: национальное и международное регулирование

Переход человеческой цивилизации к этапу информационного общества требует переосмысления и пересмотра механизмов регулирования отношений, возникающих между гражданами и институтами информационного общества, в частности механизмов регулирования сети Internet. Статья посвящена анализу нормативно-правовой базы функционирования виртуальной дипломатии в условиях становления глобального информационного общества. Главная цель исследования заключается в выявлении, структурировании и анализе имеющихся на сегодняшний день в мире программ и нормативно-правовых документов, прямо или косвенно регулирующих функционирование виртуальной дипломатии. Рассмотрены и охарактеризованы основные аспекты нормативно-правового регулирования виртуальной дипломатии на международном и национальном уровнях. Для достижения цели, поставленной в рамках статьи, был использован комплекс основных принципов и методов научного познания, среди которых ведущими являются: системный анализ, структурный функционализм, диалектика и синергетика, сравнение, критический анализ.

Ключевые слова: виртуальная дипломатия, сеть Internet, нормативно-правовая база, информационная безопасность, информатизация.
